

ادبیات عمومی و سیاسی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی و علمی غزته‌در .

جلد : ۲

سنه : ۱ ۲۷ رجب ۱۳۳۵ جمعه ايرتسی ۱۹ مایس ۱۹۱۷ نومرو ۲۹

محیط و ترک‌گر

[کچن نسخه مزدن مابعد]

بو سلطنت ، شمالده ، بیوک دره‌لر حوالی‌سندده لهستان ایله ؛ [قاریات] حدودنده آوستریا ایله ، اقصای شمالده [موسقوه بیوک - دوقه‌لنی] ایله ؛ جنوبده [عمان] و [حبش] حکومتک بولوندیغی اراضی ، صحرای کبیرک ، سودانک حدود غیرقطعیه‌سیله ؛ شرقده عجم ایله ، بحر فارس ایله ؛ غربده [آدریاتیق] دکزی ، وندیک جمهوریتنه عائد [دالماسیا] اراضیسی ایله ، [فاس] سلطانلقی ایله محاطدی .

پوشهنشاهلق صوغوق ، منجمد ، صیجاق ، حار ، معمور ، چول ، وحشی ، مدنی ، داخلی ، خارجی ، ساحلی ، قطعوی ، جزیری ، هر درلو محیطاتی جامع‌ایدی ، عجاترک بویرلرک هر طرفنی می کندیسه وطن اتخاذا ایتدی ، یوقسه بر قسمنی مستملکه‌می تلقی ایدیوردی ؟ شو ایکنجی جواب صحته دها قریبدر . بو کون انکارلر ، فرانسزلر ، فلمنکیلر هندده ، [آوسترالازیا] یه نصل قونعشله ایشه‌ترکرده ، مثلا ، [اردل] ، [طمشوار] ایالتلرینه اویله‌چه قائم اولتلردی . مقصد ، مثلا ، [طمشوار] ی ، [اردل] ای اهالیسنی تمثیل ایله ترک ملکنه الحاق اتمک دکلدی .

جامعه اسلامیت داخلنده بولونمقاه مصر کبی ، مغرب کبی بعض ولایات فرقلی معامله‌یه مظهر اولدی . فقط - مستثنا نقطه‌لردن صرفنظر - ترک بورالره یرلشدی ، بورالرنی پلک او قدر وطن اتخاذا ایتدی . بونسکه برابر مصرک ، جزائرک ، تونسک یوکسک طبقه‌لرنده ترکر قالدی . هله حبش ، یمن کبی ایالات حقیقه مستعمره اوله‌رق ترک ایرلدی .

اصل ترک یرلشدیکی ، وطن تلقی ایتدیکی قطعه آناطولیدر . آناطولیده ترکر اکثریت تشکیل ایتدیله - بناء علیه محیط نظریه‌سنک تطبیقاتنده ، ترکر ایچون ، آناطولینک تدقیق الزمدر . ترکر هریره مستولی اولدیله ، فقط ، آناطولی بی هریردن زیاده وطن ثانیدیلر .

روم و بیزانس

مہرول نوری بک انفریہ

تبع و تنقید

اسماء خاصہ نك ، تاريخ و جغرافيا متخصصلى نردنده پلك بيوك اهميتى وارد ر . اولرلك وضع قديم واصليسى اوكرنك ، اعصار ايله حاصل اولان تبدلات تلفظيه قيد ايتك ، اربانجه بر لازمه حالى آلمشدر . بونك محسناتى علما و متبعلر تقدير ايدرلر . بعضاً بو اسملك معنائى حقيقى يمسندن اجتماعى ، عرقى ، سياسى برچوق استدلالات مهمده بولمق ممكن اولور . حتى برشهره دردنجى ويا بشنجى عصرده ويريلن برويا برقاچ اسمدن ، اونك بائيسنى ، سكائى ، اهالينك اكثرينه منسوب اولدينى دين و عرقى ، تكلم اولنان لهجه ي قطعت ايله بولمق قابل اولدينى كى اوشهرلك مثل واقوام مجاوره نظرندده حائز اولدينى اهميتى كهف ايتك قولاي اولور . [مثال : روما ، پتروغراد ، آلكساندرىا ، چارغراد ، الخ] جلال نورى بک ، بودفعه نشر ايتديكى « روم و بيزانس » نام اثرندده بومهم نقطه ي ده نظر دفته آلهرق و ضوعج برتبع و تدقيقدن چكنميه رلك بتون اسماء خاصه نك اوچ لسان اوزره وضع قديم و صورت تلفظلى قيد ايتشدر كه ارباب اختصاصك تسهيل مساعيسى موجب اوله حتى اولان بولمق برهمت ايلك دفعه اولهرق ساحة مطبوعاً مزده مشهور اوليور . اثر ، پلك چوق تبيينك محصورى اولغله هر حالده خواصه خطاباً يازلمشدر . اونك ايجوندركه مؤلف ، طرز تحريرنده طريق ايجازى اختيار ايتشدر . بوندن طولايى قارىنى آره سنده اثرلك روحنه تماميه نفوذ ايده مانلرده بولنه بيلير . هله پلك چوق يرنده تصادف اولنان تراشيدده ايها ملر ، ظريف نكته ار ، اينجه تلحيلر ، متفكرينمز ايجون واسع بر ساحة تنقيد آچغه مساعدر . روم ملتته عائد اولان مهم مبحثده ، مؤلف ، روم ملتلك تاريخ و مقدرات عثمانيه ايله بيوك بر مناسبتى اولديغى وقعه نويسلر مزك اكثر يا بودقيقه ي او نوتدقلىنى ، حالبوكه تاريخ عثمانينك هر صفحه سنده يونانستان قديم ، بيزانس روما ايمپراطورلى ، روم ملتى و اور تودوقس كليساسنك ، كنديلرلى بروضوح ايله كوستردكلرلى بيان و يونان قديمك غايت مجمل و مختصر تاريخ سياسيسى ايله صوك زمانلره قدر يكي يونانستانك كچيردىكى صفحات مختلفه ي قيد و تثبيت ايتدكدن صوكره شويله برحما كه يوروتيور : « ونديك تجار و قورصانلرلى يونان روح قديمى بتون بتون سوندورمشدى . . . يونانى دولتى ، اهالينك پولتيغه خسته لغندن صرف نظر ، ترقى ايتشدر . آز وقت ايجنده آتته احا ايلدي . حسنات پرور روملك اعاقى ايله يكي پايختنده سرايلر ، انجمن دانشلر ، موزه لر ، خيراخانه لر وجوده كتيرلدى . خلق او قودى . اراضى خسيس اولديغندن كيجيلك ، واپورجلىق هر يردن زياده (نوروچ ، انكلتره مستثنا) ايلرلدى . سابقاً يونانيلر هر يرده مستعمره و مستملكه اتخاذايتدكلرلى كى لاحق زمانلر روملر ده دنيانك درت گوشه سنده كيتديلر . مال و منال صاحبي اولديلر . »

تقليبات زمان نقطه نظرندن حاصل اولان اصطفايه استناداً جلال بک ، « بوكونكى يونان و روم اهالينك هر حالده يونان قديم خلقنك طوغريدن طوغرى به نسلى دكلدر . . . استانبول ايمپراطورلى زماننده لاتين و يونان قاننه بشقه قانلر قارشمشدر . » ديور . اوچ سنه مقدم [سبيل الرشاد] ده (نوسرو ۱۳ ، صحيفه ۲۴۳) كريدجزيره سنك حين فتحنده اهاليسى رومدن عبارت اولديغنه داثر سردايديلن مطالعه به اعتراض اديمش

ایڈیک کہ: «علم انسال امم متخصص لرحجہ معلوم اولدینی اوزره، داملر ایله وندیکیلیر اره سنده عرق، جنسیت، قومیت، ملیت اعتباریله مناسبت و مشابہت آراق بیوک بر خطای علمیدر.» جلال بک، اوزون مدت روما و وندیک ربقة تابعیتندہ قالدقندن صوکره دولت عثمانیه به انتقال ایدن، روح ملیسی منحصرأ روم اوردودوقس کلیسای سایه سنده وجود بولان وانجق بو تأثیرقسنکاروی ایله ۱۲۲۹ تاریخندہ بعث بعدالموت سرینه مظهر اولان یونان عالم جدیدینک قدیم یونان نسلندن اولدینی حقیقتی، دلائل علمیہ سیله بردها اورتهیه آتیور. روملرک حسیات ملیه و وطنیه نقطه نظرندن بک ایلری به کیتدکلرینی، هیچ بر ملتہ تمثیل ایتدکلرینی، قابلیت تمثیلیه لری زیاده اولدینی ذکر ایتدکدن صوکره، مؤلف، فکرمنزجه، اثرینک اک روحی قسمنه کچور و «روم وترک منافعی، سلطنت عثمانیه نیک یوم تأسسندن، حتی بوندن ده اول، امارت زمانلرندن بزوی تصادم ایده کلشدر. عرقده، عاداتده، اخلاقده، لسانده یونانیقله اخذواعطاده بولمشدر. اکثر زمانلر بو اخذواعطاسا کتانه جریان ایتمش آلان آلدینی، ویرنده ویردیکنی بیلیمه مش.» جمله لری آره سنده روم عنصری ایله اولان مناسباتمیزک تاریخچه سنی و ماهیت اجتماعی سنی ایضاح ایدیور. صوکره «ترک اصرلا یونانستانی، قدیم دورہ شان وشکوهی تدقیق ایدهمه مشلر. روم طبع و مزاجنک تفحص و تفرسی، خاطرلرینه کله مش. روم رهبانی ملتی یواش یواش جانلاندرمش. ازن طقوزنجی عصرک اوائلندہ بر استقبال بر یونانستان چقمش!» شکواسیله تاریخ سیاسیمزک بر جوق نقطه لری حاده تنقید و تعریضدن کچیریور. عثمانیلر طرفندن حین فتحه قدر، قسطنطنیه نیک اجتماعی، سیاسی، اخلاقی حیاتی، شرقی روما لاتین امپراطورلنک صفحات انحطاط و انقراضی، یونانیلنک بوساحه به لسان، ادبیات، صنعت، قادین، اصول معاشرت و حتی ردائیه فصل استیلا ایتدی، اثرده دقیق بر صورتده ایضاح ایدمشدر مؤلف، بو تدقیقاتدن مهم بر نتیجه تاریخیه چیقاریور و «شرقی رومانک انحطاطی اسلامی، انقراضی ایسه ترک سلطنتی تعالی ایتدیرمشدر» دیور و شرقی رومانک عظمت و هیت آفله سنک اسباب سقوطی، استانبولک تردیات و تفسخات شیعہ سنده و بی اخلاقی تامنده کوریور. «جنتمکان سلطان محمدک استانبولی فتح ایتدی کبی رأس تاریخ اولان وقعه مهمه - مؤلفک فکرینه کوره - بیزانسیک حیاته خاتمہ چکمه برابر، اونک تکاملاته بر ساحه انتشار احضار ایتدی. بیزانسیک صدرنده یاشایان روم جمعیتی منقرض اولدی، هقط اصل بیزانسی، رهنه سانی ایله اوروپایه کچدی. شمدیکی اوروپا جمعیتی، بیزانسی جمعیتنک دوامیه وجود پذیر اولدی. بیزانسی نفوذی، قاچان علمانک همثیله هر یره داخل اولدی. اگر فاتح حضرتلری - جلال نوری بک افاده سیدر - مادی استانبول ایله برابر معنوی استانبولی ده فتح ایتسه ایدی کاری تام اولوردی، اثرده موجود اولان شوقیاس نظر دقتی جالبدر. «مارون الرشید والمأمون ایله محمد ثانی آره سنده فرق واردر. بوایکی عباسی خلیفه سی مملکتلرینه علمای اجانبی جلب ایتلردی. فاتح ایسه او علمانک بولندینی عامه بی فتح ایتکلر برابر آنک احتوا ایتدیکی اک قیمتدار عناصری قاجیرتدی.» ظن ایدرزکه جلال نوری بکک بومطالعہ سنی تاریخ شناسلر بکده قبول ایده منزلر. فاتح طرفندن، استانبولک فتحیه برابر تعقیب اولنان و روم عنصرینک وجدان ملیسنه وجود ویرن طریقلنک تأسسنه و علی الخصوص روم تبعه عثمانیه سنی، بر حکومت متبوعه دن زیاده بر سلطنت کنیسیایه به ربط ایدن مسامحه کار ویا بالالتزام التفات پرور بر سیاست داخله نیک

سوائق حقیقیه سی اورته ده موجود بولندجه ، بیزانس علما و حکما سنک عقیب فتحده امر فرارینی فاتح حضرتلرینک عدم التفاتنه دکل ، بلکه دینی و سیاسی برچوق عوامله عطف اتمک لازمدر . « وقعه فتح ایله قسطنطینیته ده مستقر اولان اساسات بیقیلیور و مدنیت دیگر رقیب ساحه لره ، غربه ، اوروپانک و سطنه کره ارضک تا اوزاق یرارینه کچور . بزیسه موقعدن ، وضعیت جغرافیهدن مستفید اوله میورز » ملاحظه سنی سرد ایدنی مؤلف محترم ، بونک اسباب مختلفه سنی کرک دیگر آثارنده و کرک یازمقده اولدینی [تاریخ عثمانی] ده ایضاح اتمکده ایسه ده بجملاً اولسونی خاتمه اثرده بومؤثرات درمیان ایدلش اولسه ایدی بک مناسب اولوردی . چونکه ترکیکی ، عثمانلانی تبع اتمه دن اجاله قلم اتمک جبارتیاب اولان برچوق متعصب غرب محررلرینک مسرودات عنده وسخیفه لرینه جلال بک بوصورتله برکره دها جواب ویرمش اولوردی .

مؤلف ، نفوذ نظرندن قاچه میان بک اینجه نقطه لرینی بیله بواثرده تثبیت ایتدیکی شرقی روما ، بیزانس ، روم حیات و روحیاتی مطالعه ایده جگره بیوک بردرس ویریور : حقایق احوال ،

آنجق تبیع ایله ظاهر اولور . فاعتبروا .

اثری دقتله مطالعه ایدنلرک جمله سی شو نقطه ده اتحاد ایدرلر : شمعی به قدر نشر ایدیلن آثار تاریخی دن هیچ بری بیزانس عالمنک صفحات مختلفه سنی ، موجز فقط بودرجه مدلل بر صورتده ایضاح و تفصیل ایدمه مشدر . هله بیزانس حیاتنک ، اخلاقیات و سفلیاتنک بزه انتقال ایدن اقدمنی شرح خصوصنده کوستردیکی همتدن طولایی جلال بک شایسته تقدیردر . سرای انتریکه لری ، قادین ، اخلاق ، آداب معاشرت ، حرم آفالی ، تشریفات ، طرز تسترکی خصوصیات مختلفه یی موضوع بحث ایتدکن سوکره ، مؤلف ، غایت اینجه تشبیه و تلمیح حمله بونزدن هانکیلرینک ، نه کبی اسباب و مؤثرات آلتنده اوله رقی ، عثمانلی حیاتنه کچدیکنی قارئینه ایما ایدیور . مثلاً قادین نفوذینک بزده بعدالفتح تزیید ایتدیکنی ایهام ایدن « وقتا که بیزانس آلتدی ، جمعیت بیزانتینلشدی . بیزانسه جاری اولدینی درجه ده دکسه ده ، عثمانلیرده قادین نفوذی جاری اولدی . بزده ده سرای - قابیل بزه قدر - بر مرکز غرب اولدی » جمله لری ، بزه ، محترم احمد رفیق بک افندینک [قادینلر سلطنتی] نام اثرنده او قود یغمز احوالی تخطر ایتدیریور . « بزده بیزانتین و عجم تشریفات ، کنه ماهیت می ، حیثیت می اونوتدیره حق درجه ده روجه نافع اولدی » دیکله جلال بک بو میراثدن نه قدر متضرر اولدیغ می اکلایمش اولور .

فکر عاجزانه مزه کوره کتابک اک بیوک مزیتی ، قارئینی تفکر و انتباهه دعوت ایده جک بر صورتده یازلش اولسیدر .

هرقان ملیزک تعالیسی نجه آمال ایدین هر حقیقی عثمانلی ، بویله جدی آثارک چوغالمسندن برحظ وجدانی حس ایدر . دعوی وکیلی کریدی